

AZ ÜVEGEN TÚL

Orsolya volt a legszebb lány, a neve is milyen szép! – a reggeli szélben szállt a haja, s miközben felszaladt a diáklépcsőkön, bimbózó mellei gyönyörűn ringatóztak.

A múltkor sétáltunk A.-val a Rózsa utcán; tavasz volt, a tér kis parkjában öregek sütkéreztek, a virágok kitárulkozva várták a bogarakat. Megkérdeztem A.-tól, emlékszik-e Orsolyára.

– Igen – felelte. – Elcsaptad a kezemről.

Ez jellemző A.-ra; az emlékezetből kihúzogatja a kék szálakat, a többi nem érdekli. Igaz, a kék jól áll neki, mert kék a szeme. Az enyém meg zöld.

– Arra gondolsz, amikor bezáródtál a szekrénybe? – kérdeztem.

– Amikor eltörted a létrát – felelte. – Amikor én hajnalig vártalak a rózsabokrok között, hogy szétverjem a képedet!

Ezt nem tudtam. Íme, gondoltam, a történet lópofája: van egyik oldala és van másik. Hogy vigyorog!

– Írjuk meg – javasoltam.

– Persze – bólintott András.

Másnap az írógép fölé hajoltam, előrenyúltam, és mutatoujjammal megvakartam a *lópofa* állát. A ló kéjesen nyújtózott, én lassan oldalra fordítottam a fejét...

Mondtam már, Orsolya nagyon szép volt. Ha végigvonult az iskolaudvaron, még a tanár bácsik is összesúgtak mögötte. Lelkes fiúcsapat verődött köré, cipelték a táskáját, nyitogatták előtte az ajtókat, szünetekben ropogós kifliért rohangáltak, ha seprűs szempilláit leengedte és arcát a nap felé fordította, félrelöktek mindenkit, nehogy árnyékot vessenek rá. És így tovább.

Mi A.-val a leghátsó padban ültünk, sülve-főve együtt voltunk mindenben, általában a délutánokat is együtt töltöttük. Az iskola nemigen érdekelt minket, osztálytársaink sem; sokat olvastunk, az életről annyit tudtunk, amennyit kedvenc könyvünkből megtanultunk róla. Ebben a könyvben nincs szó a szerelemről, s mivel e könyv volt a fejünkben és itatta át lelkünk valahány rétegét,

természetes volt, ha szóba sem került a szerelem, amikor az életről beszéltünk; nem tartottuk fontosnak. Mit tartottunk fontosnak? Azt, hogy az ember átvészelve a dél-előtti tanítást, délután pedig zavartalanul végezhesse a dolgát. A szerelemtől alkatilag is elzárkóztunk: én magas voltam és sovány, pipaszár lábakkal, A. alacsony volt és tele pattanással. Külön-külön sem voltunk vonzóak, együtt meg egészen röhejesek lehettünk. Senki sem szótt rólunk édes álmokat.

Ültünk a hátsó padban, jó messzire a katedrától, az ablak mellett. A. a pad alá bújtatott könyvet olvasta, én az ablak előtti jegenyéről szerettem volna kideríteni, hány levele van. Az egyik fizikaórán a relativitáselméletéről tanultunk, a tanár azt magyarázta, hogy érzék-szerveinkkel észlelhetetlen ugyan, ám a fejlett technika segítségével könnyen kimutatható, hogy a fény sebessége véges.

– Pedig tudjuk – szólt közbe váratlanul A.

A fizikatanár megtorpant, tekintetét megvillantotta A. felé. Folytatta volna, ám mivel az osztály A.-ra nézett, odalépett, s megkérte, fejtse ki bővebben.

– Belenéztem egy kútba, láttam a mélyben a sima víztükröt, és eltelt egy kis idő, amíg megpillantottam benne az arcomat. Annyi, amennyi alatt az arcom képe leért, megérintette a vízfelszint, majd lebegve visszatért – részletezte A.

Felálltam én is, s mint aki bevallja, hogy szintén benne volt a buliban, ezt mondtam:

– Én ott voltam mellette, és amikor én következtem, hogy a kút fölé hajoljak, halk csobbanást hallottam. A hang volt, melyet a kép érintése okozott. Mert a hang mindig lemarad a fény mögött.

– Nagyszerű – mondta a fizikatanár szája körül gúnyos kis mosollyal –, ugye, nekem is megmutatjátok!

– Nem lehet, mert betemették a kövek.

– Előbb el kéne hordjuk a köveket.

– Mars ki!

Lekullogtunk az udvarra, leültünk a platán tövébe. Kicsengetés után láttuk, Orsolya közeledik felénk. Egy apró mozdulattal megállította a sleppet, mosolyogva hozzánk lépett:

– Este születésnap mulatság lesz nálam, szeretném, ha eljőnnétek!

Mi nem akartunk elmenni, soha még nem voltunk házibulin; komolytalan dolognak tartottuk; elhárítottuk a meghívást. Ám Orsolya mondott valamit, ami miatt mégis elmentünk.

Ha nincs ott az az akvárium, unatkoztunk volna egész este. Kinn ültünk a kisszobában, a halakat figyeltük; bent párok bóklásztak a sötétben. Szerettünk volna már hazamenni, kezdtük sejteni, hogy Orsolya rászédett minket. Elmúlt éjfél, szédültünk a halaktól.

- Ti itt vagytok? – nyitott ránk Orsolya.
- Itt vagyunk – feleltük egyszerre.
- Na gyertek, megmutatom!

Felálltunk, követtük őt, ki az udvarra, hogy megnézzük azt, amiért mégis eljöttünk; jó adag kétely persze még mindig volt bennünk. Te hiszed, hogy van neki? – kérdezte A. délután, amikor Orsolyához elindultunk. Nem biztos, hogy értette, miről van szó, feleltem fitymálón.

- Íme, itt van. Nézzétek!

Rábámultunk Orsolyára. Arca ki volt pirulva, haján holdfény ragyogott, szemében ezüstcsillagok. Szétnéztünk az udvaron, kerestük a kutat.

– A kút a szemem – nevetett Orsolya. Önkéntelenül közelebb hajoltunk. Egy könnyű szellő fellibbentette az Orsolya haját, és az arcomba szórta, akárha egy hajladozó tulipán szirmait. Ösztönösen végigsimítottam az orrom, mintha virágport törölnék le. Elpirultam.

– Láttátok az arcotok? – kérdezte Orsolya. A kérdés perdületével megfordult, beszaladt, mi meg ott maradtunk, mint két földbevert karó. Zavart szünet után azt mondta a vastag a vékonyak:

- Azt hiszem, mehetünk.

Megkerestük a kabátunkat; amikor bezártam magunk mögött az előszobaajtót, Orsolya csengő nevetése szegődött mellénk. A hang, mely a vízfelszínről leváló kép után szegődik, gondoltam.

Az eset után valami megváltozott bennünk; kezdtünk sokat vitatkozni, egyre több mindenben különböztünk. Persze nem egyik napról a másikra, és nincs is komoly

tárgyi bizonyítékom. Amit az ember a csontjaiban hordoz, azt hiszem, az lehetne a bizonyíték...

Az ominózus jelenet után Orsolya mit sem változott; mosolyogva burkolózott elmaradhatatlan sleppjébe; továbbra is átnézett rajtunk. Nem is. Csak mi vettük észre, hogy átnéz rajtunk.

Elolvastunk néhány idevágó könyvet, és érteni véltük a viselkedését. A nőt meg kell hódítani, szögeztük le. Elhatároztuk hát, hogy meghódítjuk. Azzal kezdtük, hogy beszereztünk néhány böhm súlyzót, reggel, este emelgettük.

Az A. visszaemlékezéseiben ez a rész sokkal árnyaltabb. Ő érti és magyarázza a motivációkat, azokat a belső folyamatokat, lelki késztetéseket, melyek folyománya-képp szerelmesek lettünk Orsolyába, amelyek lecibálták rólunk addigi jelmezeink és felaggatták ránk a díszes tollakat a násztánchoz. Nem igaz, nekünk akkor nem volt szükségünk a szerelemre!

Miképp bemásztunk a Lókert-barlangba, és benéztünk a hetvenhét kő alá, le akartunk ereszkedni abba a kútba, amelyiket Orsolya mutatott nekünk. Elindultunk... A hangunk akkoriban ment át a változáson.

Figyeltük Orsolyát, állandóan a nyomában voltunk, fatörzsekkel egygyéolvadva követtük az utcán, titokban belenéztünk füzeteibe. Szerettük volna, ha ő is felfigyel ránk. A legjobb atléta lettem és a második tanuló; A. lett az első. Orsolya viszont unottan könyökölt a padra, amikor mi jelesül feleltünk vagy kézen álltunk a katedra tetején. Kezdtém szégyellni A.-val mutatkozni; külön útjaink lettek. Aztán a kudarc újra egymás mellé terelt minket, szorosabbá fonta a szálakat. Délutánonként berendezett barlangunkban ücsörögtünk, homlokunk gondok szántották.

- Mondd, te láttad az arcodat? – kérdeztem A.-tól.
- Láttam – felelte.
- És mennyi idő telt el?
- Nem tudom.
- Lehet, nem igazi kút a szeme.
- Lehet. Újra bele kellene nézni...

Becsempésztünk Orsolya füzetébe egy cetlit; ő vála-

szolt. Találkára hívott; ma is emlékszem, mi volt a két levélkén. Ugyanaz a szöveg: ma délután négykor várlak!

Izgatottak voltunk és boldogok, felszabadultan tréfálkoztunk egész délelőtt, az utolsó órán már alig bírtuk türtőztetni magunk, szerettük volna mindenkinek elmondani, hogy nemsokára Orsolyához megyünk.

Eljutottunk a kúthoz.

Fizikaóra volt az utolsó; az elektromos áram mágnességéről tanultunk; egy doboz tetejére vasreszeléket szórtunk, és kirajzolódott egy kettévágott alma. Tülekedve álltunk a katedra körül. A tanár kikapcsolta a szerkezetet, írt valamit a táblára. Amikor elfordult, felkattintottam a kapcsolót. A tanár folytatta magyarázatát a vasreszelék sajátos elrendeződéséről, meg akarta mutatni az elektromágnes pólusait, kezét rátette a vasmagra. Hatalmasat sikoltott, haja az égnek állt; nevetés sistergett az osztályban...

Rájöhetett, hogy benne voltunk a dologban, vagy valakit meg kellett büntetnie s minket utált a legjobban, óra végén kettőnkkel vitette vissza a dobozt a szertárba. Komoly büntetésnek számított: az ember jó negyed órával később került ki az iskolából.

– Ha legalább mi rázattuk volna meg – sóhajtott A.

– Én voltam!

Neveltünk, már alig éreztük a büntetés súlyát.

A szertárban elhatároztuk, hogy elcsenjük a kitömött struccot, és elvisszük Orsolyának. Nem mehetünk hozzá üres kézzel! Én elloptam István úr asztaláról a kulcsokat, A. bement a hatalmas üveges szekrénybe a madárért. Váratlanul meghallottam a szertáros közeledő lépteit, sebesen kihúztam a kulcsot, behajtottam a szekrényajtót. Közömbösséget színelve ballagtam vissza.

– Nem láttad a kulcsokat? – kérdezte István úr.

Lehajoltam, markomban megcsörrentettem a csomót, odanyújtottam neki. A szertár üvegezett szekrényének önműködő, kulcs-nélkül-csapódó ajtaja volt. A. bennragadt a strucc és a cerkófmajom között. Én elköszöntem István úrtól, és elsiettem. Vigyorgtam magamban, belém bújt az ördög.

Orsolya nem volt otthon, sokáig vártam ajtajuk előtt. Valami szégyenfélét kezdtem érezni, visszamentem az is-

kolába. De A. már nem volt a szertárban. Hülyén vigyorgott rám a cerkóf. Máig nem tudom, mi történhetett, mindenesetre akkor meg voltam győződve, hogy A. találkozott Orsolyával. A majom!

Egy hétig egyáltalán nem beszélgettünk; hülye érzés volt egy padban ülni, miközben kényesen ügyeltünk, nehogy a másikhöz szóljunk. Délben együtt jártunk haza, a barlanghoz is kettesben szivárogtunk el otthonról. Üldögéltünk a tűz mellett, mint két néma indián. Akár két beszélgető ponty a főúton, röhejesek voltunk.

Aztán Orsolya újfent hozta a papírfecnit, és újra találkára hívott. Amikor beléptem az osztályba, az A. arca ragyogott; meg kellett szólalnom:

- Mikor, nagyfőnök?
- Ma délután, a nagynénjénél!
- Stimmel!

Már tudtuk, hogy gyakran jár oda tanulni, nem zavarja senki, mert a nagynéni állandóan úton van. Az egyik fiú arcán nyálas vigyorral mesélte, hogy Orsolya meztelenül ki szokott feküdni a néni erkélyére, az utcáról is lehet látni. Utáltuk ezt a fiút...

Pedig valóban ott napozott, és az utcáról is lehetett látni. Igaz, mattüveg volt; inkább csak egy testalakú foltot láttunk. Egy narancssárga ragyogást.

Csengettünk, nem nyitott ajtót.

- Tán valami baj történt.
- Vagy nem hallja...

A közelben valamit szereltek, találtunk egy hosszú falétrát, felért a tetőig. Én másztam elsőnek. Orsolya nagynénje a negyediken lakott. Amikor felértem a párkányra, megcsúsztam, egyik lábam beesett az erkélyre, másikkal megtaszítottam a létrát. Az hátracsapódott, rázuhant a porolóra, és reccsenve kettétört. A. ijedten szétnézett; intettem neki, jöjjön fel, majd kinyitom a bejáratot.

De az erkélyről én sem tudtam beljebb jutni. Mit tehettem? Jobb ötlet híján felkapaszkodtam a tetőre. Nem volt nehéz, lakli tagjaimmal könnyen felértem. Sütött a nap, elláttam a város széléig. Átmentem a másik oldalra. Hasrafeküdtem, és elkúsztam a peremig.

Orsolya az erkélyen feküdt egy gyékényszőnyegen. Aludt. Életemben akkor láttam először meztelen női testet. Tündökletes volt. Az erősen háromszögűre formázódott szeméremszőrzet mint valami húsevő növény falta a tekintetem, falta föl. Elvörösödő fejjel néztem a lányt. Bizonyos alkotórészeim, amelyeknek eddig nem voltam tudatában, zsibongva szólongatták a szemeim: mit láttok? mit láttok? Lassan szédülni kezdtem, és az a gondolatom támadt, hogy hagyom magam rázuhanni. De a tudat utolsó hideg részén még kicsúsztam. Remegve felálltam, tapogatózva elindultam, vissza az erkélyre. Jól emlékszem, mit suttogtam szédelegve magamban.

Magamban azt suttogtam: Atyaúristen, hát ilyen is van, ilyen is!

Lenéztem az udvarra, kerestem A.-t. Nem találtam; besötétedett, A. nem került elő. Láttam, a külső szobában felgyullad a fény, majd a konyhában is, de nem mertem bekopogni. Az erkélyen guggoltam, hajnalig dideregve, és azzal melengettem magam, hogy elképzeltem, hogyan fogom szétverni az A. képét. Arra gondoltam, hogy bent enyeleg Orsolyával, mert szépen felment, és becsengetett...

Nem így volt. A. az udvar végében, a dús rózsabokrok között hasalt; fel-feltörő keserű sírás fojtogatta.

Az már teljesen lényegtelen, hogyan engedett ki, illetve be Orsolya, hogyan iszkoltam haza. Időm sincs már, hogy elmeséljem; a lópofo kinyitja a szemét.

Mielőtt sárga lapátfogaival kéjesen harapdálni kezdené a kezemet, még valamit le kell írnom:

A kút az Orsolya teste volt.